

Bécsből, Pénteken, Aprilis' 7-dikén, 1820.

W
Zeitun
820

Frantzia Ország.

A' személyes szabadságnak megszo-
rittatását illető jóvallás Mártzius' 25-dikén
a' Pairek' kamarájában is megerősítettett
86 ellen 121 vótumokkal. E' hát már
most, ha a' Királynak is úgy fog tettze-
ni, törvényes erővel fog birni addig,
míg a' meghatározott időpont el nem ér-
kezik. Miben álljon ezen egész megszo-
rittatásnak minémüése, legjobban kitet-
szik magából a' törvényből, a' melly
egészszén itt következik: — „1-ső Czik-
kely. Minden személy, ki akárminémü
beszéd, irás, fenyegetőzés, vagy cse-
lekedet által magát abba az állapotba
helyeztette, hogy a' Király' élete vagy
személye, a' Királyi familia' tagjainak
életjek vagy személyek ellen, továbbá
az Országlószéknek felfordittatására vagy
megváltoztatására, avagy a' tronusra va-
ló következésnek megváltoztatására, cél-
zó próbatétellel, özszeesküvéssel, vagy
pedig özszeesküvésnek jóvallásával vá-
doltassék: a' Ministerek' tanácsában meg-
határozottatott 's legalább három Minis-
ternek aláírásával megerősítettett, pa-
rancsolatnak ereje szerént, a' melly
parancsolatnak mássa az elfogattatandó
személynek számára való leszen, elfogat-
tathatik 's bezárattathatik. — 2-dik Czik.
Minden ilyen elfogattatott személyt, vagy
azon helyen, hol az a' cselekedet elő-
fordúlt, mellyért a' vádolás történt, vagy
a' vádoltatott személynek lakhelyén, ha-
ladek nélkül a' Kerületbéli itelőszek' fog-

házába kell vitetni. A' tömlöcztartó vagy
a' foglyok' gondviselője, ki a' foglyot ál-
tal vette, tartozik az általvételtőlfogva
számlálván 24 óra alatt az elfogattatásról
szólló parancsolatnak mássát a' Kir. Pro-
kurátorhoz, 's ez, azt hasonlóképpen ugyan
annyi idő alatt a' Kerületi itelőszeknél lé-
vő Közönséges Prokuratorhoz küldeni. Ezen
utolsónak tartozó kötelessége leszen az,
hogy ezen parancsolatnak kezébe lett adat-
tatása után 14 napok alatt az elfogattatott
személyt vagy maga kikérdezze, vagy
valamelyik helytartója által kikérdeztes-
se, még pedig mind azokról a' dolgokról,
a' mellyekről vagy önn' maga valamit
tud, vagy pedig a' mellyek a' Ministeri-
umtól hozzáküldődő irásokban találatnak.
Ugyan ezen kikérdező Prokurátor tarto-
zik a' fogolynak minden kinyilatkoztatá-
sait jegyzőkönyvbe írni, és tölle minden-
nemü memorialisokat, reklamátziókat 's
egyéb feladásokat elfogadni, 's mind eze-
ket 24 óráknak eltölte előtt a' Törvényes
Minister' kezébe küldeni, oly végre, hogy
mind ezekről a' Ministeri Tanács' elejébe
tudósítás terjesztethessék. — 3-dik Czik.
Ezen tudósítás és a' Ministeri Tanács' ha-
tározása, akár a' maga illető itelőbiráji
elébe útasittassék a' fogoly, akár szaba-
don bocsáttassék (melly mellett azonköz-
ben ötet az ő elfogattatásának okáról min-
denik esetben tudósítani kell) attól az idő-
pontól, melyben a' Közönséges Prokurá-
tor az Aktákat a' Törvényes Minister' ke-
zébe küldötte, számlálván legfeljebb há-

rom hónapok alatt tétetődjenek - meg. —
4-dik Czik. A' Ministerium tartozik az ő
parancsolatjára elfogattatott személyekről
a' kamaráknak, az ő következő özszehi-
vattatássokkor, egy laistromot elejekbe
terjeszteni, 's a' kamarákat ezen törvény-
nek miként lett végrehajtatasáról is tudó-
sitani, a' melly törvény, ha talám a' ka-
maráknak jövendöbéli özszehevattatása
után tartandó üléseikben újra meg nem
erössittetik, akkor pleno jure megszün-
nik fennállani és kötelező erővel birni.“

* * *

Az Ujságoknak 's egyéb meghatáro-
zott idökben (hetek vagy hónapok szerént)
kijövö politikai irásoknak néhány eszten-
dökig censúra alá lejendő vettetését a' mi
illeti, erről való vélekedését Mártz. 16-
dikán terjesztette a' Biztosság, a' maga
Szószollója Froc-de-la-Bonlaye által a'
Követek' kamarája elejébe. Ezen véle-
kedés úgy esett-ki, hogy előre minden
azeránt való reménségtől megfosztotta a'
Liberálisokat, hogy írásbéli szabadságo-
kat folyvást fenntartassák. A' volt a' Biz-
tosság' jóvállása, hogy általjában meg kell
erössíteni a' Pairkamara' határozását, melly
által a' Ministerek' jóvállása némelley vál-
toztatásokkal már helybehagyatott. A' Kö-
vetek' kamarája Mártzius' 21-dikén fogott
hozzá az ezen tárgy felett való vetekedé-
sekhez, 's még 25-dikben se' tett volt az
egész törvényről végső határozást. Gróf
Labourdonnaye és Ternaux még ezen na-
pon (25-dikben) is a' felett vetekedtek 's
azt kívánták, hogy csak a' most özsze-
gyülve lévő Követek' üléseinek végzödé-
ségig tartson ez a' megszorító törvény (az
Ujságok' censúrája). Az ök' kívánsága
voksolás alá bocsáttatott, de visszavette-
tett; 127 votumok voltak ellene, 's csak
113-man fogták pártját. — Ezen napok

alatt mind két részen lévő tagok, a' Li-
berálisok éppen úgy mint az Ultrák, na-
gyon heves beszédeket tartottak egymás
ellen. Az utólsók most telyes erővel pártját
fogták a' Ministerek' jóvállásának; Mar-
cellus nevü Ultrának beszédéből az egész
Jobb-oldalon ülöknek gondolkodása' mód-
járól lehet itélni: —“

„A' régi világnak egy népénél (igy
beszélt ezen Gróf) törvény által meg volt
parancsoltatva, hogy ha valaki gyilkos
módon megölettetett, annak eltemetteté-
sekor minden ottlakó polgár megesküdni
kénytelenítették, hogy ő ezen gyilkosság-
ban ártatlan légyen. Frantzia Országban
egy Királyi Princz ölettetett-meg. Láz-
zasztó és Istentelen Irók, ki az köztetek,
a' ki mérészelne megesküdni, hogy ezen
Princz halálának okozója ne légyen? Ha
egy nép oly szerencsétlen vagy oly esz-
telen lehet, hogy a' maga törvényeiből
annak nevét kiszorittya, a' ki egyedül
adhat lelket azoknak (más szókkal, hogy
a' Religióról a' törvényekben ne emlékez-
zék), így csak a' halál' gyümölcseihez
tarthat számot; 's azon idötől fogva, hogy
a' mi Törvényhozó kamaráink a' religiói is-
tentagadást (Atheismust) kihirdették, kön-
nyü vala előre ellátnunk, hogy Frantzia
Országot nem soká a' politikai Atheismus
is, minden tudományaival és bünhödéseivel
egygyütt, ismét meg fogná látogatni.

„Már ma megesmérjük, hogy melly
veszedelmes tévelygésre léptünk; minden
Státusokat nyughatatlankodni, minden
thrónusokat megrázattatni, minden erköl-
csi és politikai igasságokat kétségbe ho-
zattatni, mindent a' mi szent vagy tisz-
teletre méltó, káromoltatni és fenyeget-
tetni látunk; látjuk, hogy a' népek a'
kevély és hazug tudományoknak játéku-
l kitétetve, mint a' részegek úgy, tántorog-
nak; látjuk, hogy a' czivakodás' szövét-

nekét Frantzia Országban miként gyújtják, hogy azzal egész Európát meggyútsák; látjuk, hogy a' gyulasztó eszközök, éppen azon nemzetből, melyhez Europa ennekelötte azért szokott volt menni, hogy nálla emberiség' hűség' és becsület' tudományát merittsen 's mind ezeknek példáját szemlélje, miként szóratnak széllyel mindenfelé. Végezetre felnyitjuk szemünket. Jaj! de miért nyitjuk ily későre? —

„Az Országlószerk azt kívánnyá, hogy ti költsönözzetek néki hatalmat azon gyilkos tanítások ellen, mellyek által a' társasági élet megölettetik. Én szabad lelkűséggel megvallom, hogy nehezen foghatom-meg, hogy lehessen az, hogy valamely Országlószerknek, akár mely formájú legyen is ő, kifejezett törvény kívántassék arra, hogy az efféléknek iródását és kihirdetődését megakadályoztathassa: hogy semmi Isten niúcsen, hogy az Országlókat meggyilkolni szabad legyen, hogy a' Státus' vallása családtság legyen, 's több ilyen erkölcsi és politikai káromkodások, mellyek a' mostani néptanítóknak elméje' szüleményeit megmocskosítják, 's a' Status' legkeményebb talpköveit és támosszait megrázzák. A' magaltalmazás' jussa természeti jus; olyan jus, melly minden egyéb jusokat megelőz; 's azon Országlószerkhez, a' melynek positiv törvényekre lenne szüksége, hogy az efféle próbatételeket meggátolhassa vagy eltávoztathassa, nékem nem nagy bizodalnam lehetne azeránt, hogy ezen törvényeknek azután is, ha egyszer azokkal felruháztatva lenne, nagyon sikeres hasznokat vehesse. Hanem, hagyjuk ezt ennyibe; elég az, hogy a' Király mostanában azt kívánnyá töllünk, hogy adjunk néki oltalmazó eszközöket a' nyomtatási öszszeesküvések ellen. En úgy ítelek,

hogy mi tartozunk néki ezen eszközökkel, de ily meghatározott feltétel alatt, hogy tudja is akarja is ezen eszközöket a' mi megtartásunkra használni, 's t.“ — (Ezen beszédek oly hosszak, hogy nékünk mind kiadni lehetetlenség; csak ezen Gróf Marcellus' beszédjével még néhány árkusokat beirhatnánk; pedig sok tagok tartottak ily hosszú beszédeket mind két részről. A' Ministerek közzül is beszélltek némelyek, kik közt leginkább Báró Pasquier különböztette-meg magát hathatós beszédje által. — „Igaz az, úgymond, hogy, mint az ellenző rész ellenünk felhozza, Spanyol Országban nagy mozgás történt; a' katonaság is részesült benne, sőt ő volt első emelő rudja; ellenzőink ezen valóörvendezéssekben magokon kívül vannak; 's egygyik Követ-Collegánk már azon jártatja a' maga emberbaráti (philantropicus) eszit, hogy a' Frantzia Külső Ministernek elvádoltatását jóvallja, ha talám a' Frantzia Országlószerk ezen Spanyol revolúzió eránt magát oly kedvözönek mutatni nem találná, mint ezen Collegánk' vélekedése szerént mutatni szükséges lenne. —

„Én Uraim nem akarom ezen Spanyol revolúziónak sem indító okait sem következeit feszegetni. Hathatósan ohajtom, hogy a' Spanyol nép' jóvára üssön-ki. Valóban soha nem fogja azt senki a' mi Királyunk' Ministeriumának szemére vetni, hogy azon jót, mellyet ő F. ge a' Fr. népnek akkor adott, mikor ötet a' Constitúzióval megajándékozta, a' Bourboni Ház' más ága alatt lévő népekre is kiterjesztetni ne kívánná: de azonban nem irtódzom azt is kimondani, hogy, ha emekatonáknak, kik egy szempillantatig elfelejtkezhettek arról, hogy a' fegyvert csak azért kapták kezeikbe, hogy a' Királynak hűséget esküdtek, ezen fegyver

mindjárt a' szabadság' hajnalának hasadásakor az ő kezeikből ki nem esik; 's ha oda talál a' dolog menni, hogy ezen első megtévedés még az elsőbb szempillantatokon túl is tartani fog — így oda leszen Spanyol Országának szabadsága, nyugodalma, és boldogsága! Így nem soká minden féle veszedelmek fogják fenyegetni ezen szerencsétlen Országot. A' Romai Legiók kedvek' tartása szerént adták vették a' Caesárok országlópálczáikat; ők még ma is Császárrá proklamálhatnak a' magok Vezérjeket, 's holnap meggyilkolhatnak a' Császárjokat; de a' szabadság a' Praetorianusoknak Lógereik' árnyékában soha ki nem virágozhatott. —

„Legyen 'hát Spanyolország bár a' maga Királya alatt szabad, nagy, és boldog! Néünk ezt ohajtanunk kell; én ezt reménleni is akarom. De gondoljuk-meg, hogy az a' cél, melynek elérésén Spanyol Ország még most iparkodik, éppen az, mellyet mi már elértünk. Azok, kik egy nemzetnek, melynek a' szabadság' pályájának útján még mindent el kell követni, példaadását igen mohón felkapván tüköryanánt annak a' nemzetnek szeméi elejébe tartják, melly azon pályafutás' útján már mindent megnyert, melynek már nincsen mit megnyerni, csak mindent megtartani, mértékletlenül belé szerettek a' revoluzióknak javaiba, nagyon édesen kell ezeknek képzelődni a' revoluzió idökröl; 's az oly nemzetnek, a' melly már mindent megnyert, arra, hogy mindent megtarthasson, nagyon szükséges az, hogy a' faktziók ellen vigyázó legyen, 's hogy a' maga törvényeit azoknak iparkodásaik ellen, kik a' zabolátlan-ságot a' szabadsággal özszezavarni még most is meg nem szünnek, megerössittse. —

„Ah, Uraim! Ha Spanyol Ország

azon jóknak, mellyekkel mi birunk, csak felét birta volna, ha néki csak azon despotismustól kellett volna félni, melytől, mint mutatják, nállunk az ellenkező részen lévök félnek, melly nagy büntetésre méltó emberek volnának ezen esetben azok, a' kik ötet a' maga szerencsés állapotjából kiragadván oly állapotba helyeztették, mellyet mind azok a' veszedelmek fenyegetnek, mellyek a' dolgok' új rendjének behozattatásától elválhatatlanok szoktak lenni! Minket, Uraim! minekutánna ennyi kösziklákat elkerültünk volna, 's minekutánna már nem egyszer arra az állapotra jutottunk volna, hogy az, a' mit a' hajótörések után a' tenger' habjai közzül kiragadtunk, egymás közt feloszszuk, ismét a' hánykodó tengernek habjai közzé akarnának kilökni. De, nem Uraim! e' nem fog megtörténni; hiába próbálnák-meg; a' megcsalattatás' ideje elenyészett; minden beszédbéli mesterséges fogások esmertetnek 's megavultak Frantzia Országban; csak az igazság uralkodik; a' cselekedetek' beszédje nyilvánóságosabb, hathatósabb, mint a' Sophistáké. A' Frantzia nép tudja mivel tartozzék Királyának; szereti ötet és tudja, hogy általa is szerettetik; el nem lehet már ezzel soha hitetni azt, hogy az ő szabadságai, oly törvények miatt, mellyek a' törvényhozó gyűléseknek, a' Constitúzióban meghatározottatva lévő módok szerént elejikke terjesztetnek, megfontoltnak, megvizsgáltatnak 's megerössittetnek, veszedelembé foroghassanak.“

Spanyol Ország.

A' Censúrárt illető Junták, mellyeket a' Cortesek hoztak volt be a' nyomtatási szabadságnak a' visszaélésektől való megoltalmaztatására, 's mellyeket most a' Ki-

rály ismét visszaállított, a' Spanyol Országglási alkotmányoknak egy nagyon különös és megjegyztést érdemlő tulajdonsága. Ezen Censurai Juntáknak felállítatásokra az adott volt a' Corteseknek alkalmatosságot, hogy ők még akkor az Esküdtekből álló ítélőszékeket be nem hozván, hanem ezeknek behozását a' későbbi nemzeti gyűlésre bizván, azonban addig is a' nyomtatási szabadságot nem akarták oly oltalmazó eszközök nélkül hagyni, mellyek őket a' visszaélésektől megmentsek. Erre nézve tiszteletben lévő 's azt meg is érdemlő embereket válogattak-ki, még pedig nagyobbadon a' valóságos tudósok közül, 's ezekből formáltak előbb egy egfölb Censurai Juntát, oly határozással, hogy ennek az Országglószéktől semmi függése ne legyen, 's a' tagjai mindenkör a' Cortesek által neveztesenek-ki. Az után ezen legfőbb Junta rendelt minden tartományoknak egyegy Al-Censúrai Juntát, de úgy, hogy ezeknek tagjaik is a' Cortesek által erőssítették-meg. Egyéb Censúra nem lévén, ha történt, hogy valamelly könyv valamelly visszaéléseért az ítélőszéknél elárultatott, ezek azt azonnal a' tartománybéli Junta' elejébe adni köteleztettek, és ha ez oly ítéletet mondott reá, hogy az író a' nyomtatási szabadsággal nem élt vissza, ezen esetben ötet tovább üldözni nem volt szabad. Ellenkező esetben tudósítani köteleztetett a' Junta az író, a' kinek ekkor szabadságában állott magát ugyan ezen Junta előtt írásban védelmezni. Ha ekkor az ő mentsége jónak találtatott, a' további üldöztetéstől feloldoztatott: az ellenkező esetben pedig szabadságában állott, hogy a' legfőbb Junta' elejébe apelláljon. Ha ekkor is bűnösnek találtatott, ismét szabadsága volt, kiadott könyvét ezen Junta előtt is újabb írás által védelmezni. Ha végre ezen

utolsó esetben a' legfőbb Junta az Al-Juntának ítéletét megerősítette, már most hatalmokban állott az ítélőszékeknek az író ellen a' nyomtatási szabadságért való visszaéléseért pert indítani.

A' Madridból Mártzius' 16-dikán indult tudósítások szerént, a' Király' testvérei, az Infansok, a' Provisoriai Junta' Elölülője Cardinalis Bourbon, a' Ministerek, minden Udvari fő hivatalok' Elölülőji, 's a' Királyi Házhoz tartozó personale, Mártz. 14-dikén a' Király' kezébe a' Constitúzióramegesküdtek. Ugyan ezen hitet 13-dikban a' Legfőbb Itélőszék 's azon Hadi és Tengeri Itélőszékek tették-le, mellyek a' Constitúzió által eltöröltetett Hadi és Admiralsi Tanácsok' helyébe felállítottak. — A' Ministerek magok eskették-meg a' magok Cancellariájikban lévő főket ezen Constitúzióra. — A' mindjárt nevezett Fő Itélőszék az eddig úgy nevezett külömbkülömbféle, t. i. Castiliai, Indiai, 's egyéb nevű Tanácsok helyébe, mellyek valami 300 tagokat számláltak, 's a' Constitúzió' intézeteivel egygyütt már most fenn nem állhatnak, állítottattak fel. Az eltöröltetett tanácsok' tagjai azonközben megtartják rangjokat és fizetéseket addig is, míg ismét hivatalokat kaphatnak. — A' Valencziai Fő Kapitány, Elió, mint mondják, legelső volt, kit a' Király a' mostani körülállások közt letett, melly után ő Olaszországba vette útozását. — Madridban Mártz. 9-dikétől fogva folyvást nagy csendesség uralkodott. A' Király a' hol csak magát a' népnek megmutatja, mindenütt örvendezéssel fogadtatik. — Murcziában már Febr. 29-dikén proklamáltatott volt a' Constitúzió, 's Polgári Kormányozóvá Romero Alpuente, Katonai Kormányozóvá pedig Oberster Torrijos tétettek-bé, kik régebben mind ketten próbálták a' torturáztatást.

Itt Murciában (nem Madridban) történt, hogy a' Nyomozószék' épülete lerontatott.

Infáns Don Carlos Mártz. 14-dikén egy hirdetés által tudtára adta a' Nemzeti árnádának, hogy a' Király ötlet ennek fő vezérévé nevezte legyen. — Rigónak az egygyik insurgens vezérnek Grenadába lett bemeneteléről azt jegyzik meg, hogy néki Generalis Cruz-Murgean 3000 emberekkel ellent akart állani, hanem általa megfutamtatott, és az alattalévők mind általállottak Rigóhoz, úgy hogy Cruz-Murgeannak csak az Adjutánsa volt futó társa. Bemenetele után azonnal minden fogházakat kinyitottak az insurgensek. — Pamplona alatt is majd hasonlóan történt a' dolog. Megérkezvén Mina 2000 emberekkel a' kapú' elejébe, 's beizenvén, hogy ő oda be akar menni 's a' Constitútiót proklamálni akarja, oly választ kapott a' benn-lévő Kommandáns-tól, hogy jól van; be - mehet; nálla ebédelhet; hanem ennyiben későre érkezett, hogy már ök is a' Constitúciónak kihirdetésében foglalatoskodnak. — Kadixban is akkor történt (t. i. Mártz. 5-dikén vagy 6-dikán) a' Constitúciónak kihirdettetése, mikor ott még nem tudhatták, hogy Madridban mik történtek. Vér is omlott: hanem erről még csak keveset olvastunk. — Barcellonában, mint némelly onnét jött levelek a' Párisi Ujságokban erőssítik, azon üressen maradott helyre, a' hol eddig a' Nyomozószék' épülete állott, a' Quiroga nevit akarják feltéetni a' lakosok. Ugyancsak a' Barcellonai új Magistrátus egy érzékeny proklamátziót készítettvén, sebes posta hajón Amérikába a' Terra Fermai és La Plata mellyéki Respublikákhoz akarja küldeni,

's ezeket arra venni, hogy már most ök is engesztelődjenek - meg az anyaországgal 's annak karjai közé térjenek vissza — 's hogy általjában melly nagyon szivén fekügyék már most a' Spanyol Országlószéknek is, az egész néppel egygyütt, a' közönséges megengesztelődés; eléggé megítélhetni csak ez egyből: hogy ott a' hol Rendelések, Hirdetések, Kerüloirások közönségessé tétetnek, a' Nemzeti Zászlók alatt mindenütt ezen szavak olvastatnak: Egygyesség és Elfelejtkezés!

A' ma kijött Ujságlevelek szerént, nem igaz a' mit feljebb Elióról iránk, hogy az Olasz Országba való elmenetelre utat talált volna: „Valencziában (ennyiben áll az újabb tudósítások' foglalátja) még tartott a' nagy zúgás. Generalis Elio, a' Valencziai Fő Kapitány, midőn a' Constitútzionalis Tiszti karokat a' Magistratus' házánál éppen instellálni akarta volna, alig kerülhette - el, hogy a' köz nép által, melly az ő fejét nagy lármával kívánta, meg ne ölettessék. — Bátorságban való maradhatás végett a' fellegvárba vitték, hanem a' nép azt kívánnyá, hogy indittsának pert ellene. — Nagyon tartottak, hogy Egüiát a' Grenadai Fő Kapitányt is valami kedve ellen való történet találja érni. — A' Kataloniai Fő Kapitány Castannos is nagy méltatlanságoknak volt kitétetve Barcellonában Adjutánsaival egygyütt, pedig már a' Constitúzióra' is meg esküdött volt, 's csak annak köszöni megmenekedését, hogy a' helyébe a' nép által betéttetett Fő Kapitány, ötlet, barátjaival egygyütt elfogatván, Madridba küldötte - el.

Hazai Dolgok és egyéb Toldalékok.

Magyar Ország.

Királyi Tanácsos Nemes Stipsits Ferdinand Ur, az Orvosi Tudomány-nak Doctora, és a' Pesti Kir. Universitás-nál az Orvosi szereknek, és a' Gyógyítás közönséges tanúságának néhai Kir. Tanítója, a' ki Tanítói hivataljának folytában „Idea Studii Medici“ munkával a' Hazai Literaturát szaporította, Pesten Mártzius' 25-dikén életének 66-dik esztendejében kimult a' világból. Elgyengült egészségére nézve, már ez előtt esztendővel nyugalomra lépett, 's most mint jó Hazafinak, és jó Barátnak emlékezetét, kik ötet esmérték, tisztelettel emlegetik. Fejérvárott született, és a' Pesti Pater Franciscanusoknál rangjához illő szomorú tisztelettel Mártzius' 27-dikén temettetett - el.

* * *

Végezete a' közelebb költ M. Kuriban félbemaradt, 's a' Pesti Újságból vétetett tudósításoknak:

Ezután a' jutalommal megkoronázott Férfiaknak az öket illető jutalmak általadattak, kik ö Cs. K. Fő Herczégéhez hálaadó tisztelettel tellyes köszöneteket mondtak, 's ezen fényes megtisztetésre nézve is ujjabb igyekezettel való munkálkodást ajánlottak. (Tek. Kisfaludy Sándor Ur betegsége miatt jelen nem lehetett, Tek. Horváth Ádám Ur Özvegyének pedig a' jutalom más úton fog által adatni.)

Befejezte az inneplést a' Nemzeti Muzzeum' részéről Tek. Horváth István Urnak, több Ns. Vármegyék' Tábla-Birájának, és a' Bibliotheca Gondviselőjének, Historiai tudománnyal, Nemes hazafiúi érzéssel, és jeles Magyar ékessen szóllás-

sal készült fontos beszédje, melyben a' halgató Nemes Gyülekezetet, a' Felséges Austriai Háznak, a' Magyar nyelv eránt való érdemeit különösen magasztalta, és mind a' Nádor-Ispánynak, ö Cs. Kir. Fő Herczégének, mind Ferdinand Kir. Fő Herczegnek ezen Nemzeti innep' megditsöitetését mély tisztelettel meghálálta. — Erre az egész Gyülekezet hazafiúi örömetől elragadtatván, magyar „Éljen“ kiáltással háromszor zengedeztetvén a' palotát, az innepet berekesztette.

Elfelejtethetlen emlékezetet hágy maga után ezen inneplés, a' melynek fényét a' Fő Herczegeken kívül az Orzágnak Nagyjai, u. m. Nagy Méltóságú Ürményi József Ország Birája; N. Mélt. Gr. Gyulai Ignác, Horváth Orzági Bán; N. M. Almássy Pál Kir. Fő Lovász Mester; N. M. Báró Vécsey Miklós; Mélt. Majláth György Personalis, és a' Felséges Curiának, 's a' Nemes Vármegyének Tagjai, Három Püspökök: Méltóságos Mitterpacher, Paintner, és Kovalik Püspök Urak, 's a' Pesten Budán lakó több Uraságok, és Nemesek jelenlétekkkel nevelni hazafiúi gyönyörüségeknak tartották. Azt is tisztelettel kell említenünk, hogy több Pesti Dámák ezen Nemzeti Innepet szíves részvétellel megtisztelték. Ezen fő és diszes jelenéseket tekintvén nem tartóztathatjuk meg magunkat, hogy örömnünkben fel ne kiáltsunk. **Éljen a' Magyar Nemzet!**

A' Nemzeti nyelvnek ezen fényes inneplése, Marczibányi István ö Excellentiájának példája által új nemes lelku követöket támasztott. Ugyan is Tek. Kisfaludy Sándor Ur tudósittatván a' jutalomról, a' neki szánt 400 forintokat egy diszes Magyar Almanac kiadására ajánlotta.

Méltóságos Gróf Széki Teleki József, Kir. Kamarás Ur, a' neki íteltetett 200 forintokat új Jutalom-Kérdésekre áldozta. Királyi Tanácsos Fő Tisztelendő Fejér György Prépost Ur, a' neki adatott jutalmat, valamint tsak úgy fogadta-el, hogy azt hasonló czélra fordithassa, kinyilatkoztatását az által tellyesítette, hogy azon 400 forintokat a' megkoronáztatott feleletek kinyomtatására szentelte. Nem kételkedünk, hogy ezen szép példák, több Hazafiakat is hasonló cselekedetekre serkentenek, és a' Tudósok vetélkedve fognak iparkodni, hogy efféle jutalmakban, ha tsak a' megtiszteltetésért is, részt vehessenek.

Rimaszombat M. Városában Böjt-elő hava 12-dik napján tartatott Tekéntetes Vármegye köz Gyűlése alkalmatosságával, Első Al-Ispány, Tek. Markusfalusi Mariássy Istvány Ur mindenek előtt említésbe hozta a' szerencsésen bekövetkezett szeretett Királyunk ö Felségének születése napját; melyre a' számosan öszve gyülekezett Karok és Rendek forró indulattal, a' háromszort „Éljen“ felkiáltás után, egyes akarattal annak díszesebb tartatását, a' következő napra határozták; a' mint is azon nap reggeli m. e. 10 óra tájban, a' Tekéntetes Vármegye minden Tisztjei, Tábla Birái 's Rendei nagy számmal a' Vármegye Házánál öszve gyülekezvén, felül tisztelt Első Al-Ispány Urnak vezérlése alatt, a' mozsaraknak dörgése mellett a' Catholicus Templomba elmentek, 's Fő Tisztelendő Makay Thade Kanonok Ur által trombita dobszó mellett pompásan szolgáltatott Szent Misénél jelen vol-

tak. — Az ezen Városban lévő Reformatus Templomban is különös nevelésű 's Tudományú Janka József helybéli Prédikátor Ur, jelesen kimunkálódott, 's azon szent helyen, szép ékes szóllással elmondott Versekkel, illendően megdiszesítette az illy nevezetes emlékeztető napot. De egyszersmind, Atyai kegyességgel szeliden Uralkodó szeretett Királyunk hosszas életéért, egész Királyi házának boldogítására 's megtartásáért buzgó ahitattossággal könyörgött.

Vácson Mártzius' 12-dik napján Méltóságos Gróf Bissingen Nieppenburg, Jaszi felszentelt Püspök, Nagy Prépost, és Capitularis Generalis Vicarius, érdemekkel telyeséletét, rövid betegsége után 70-dik esztendejében elvégzette. Kit a' Vácziak, mint különös Jóltévőjüket, későn fognak elfelejteni.

A' Magyar Országi levelekben emlittetik 's ezekből a' Bécsiek is méltónak tartják megemliteni, hogy az Oroszbirodalomban most (elfelejtették oda tenni: a' többek közt) három nevezetes Magyarok (nagy becsületben) élnek: Egygyik Feszler Ignác Aurelius Ur, Theologia' Doktora, a' Saratói Evang. Consistorialis kerület' Püspökje 's Papi Elölülője; a' másik Hauenfeld Ritter Ur (Erdélyi születés) a' Zarskoe-Zelói Cs. Gymnasium' Direktora, hol a' Feszler Ur fija, Eusebius, tanul; a' harmadik Rombauer Ur (Löesei születés) híres festő, Petersburgban lakik.

A' Marhahúsnek fontja, Bécsben, Aprilisre is 15 krajczáron hagyatott.